ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe
zaterdag 10 januari 2015

Shay:
‘Mezelf uitdagen, grenzen verleggen, dat vind ik lekker’

Pagina 8&9

Inhoud

1 Voorpagina

2 Inhoud

3 Uitgelicht

4 Gezondheid

5 Charlie Hebdo

6 & 7 Literatuur

8 & 9 Shay

10 Reizen

11 Eten & drinken

12 & 13 Medardo de Marchena

14 Recht

15 Puzzels

16 Bestemming Curaçao

Foto van de week.

'Waiting for my beef'. Deze geduldige honden in de Oranjestraat hebben het goed bekeken. De foto is genomen door Hitzig Bazur ter hoogte van Toko Ana. "De gelegenheid was vroeger een slagerij en is nu een restaurant annex uitgaansgelegenheid", weet Bazur te vertellen.

Heeft u een mooie foto? Stuur hem dan naar napa@amigoe.com

Colofon

BLADMANAGER Linda van Eekeres
email: napa@amigoe.com
telefoon: 7672000

EINDREDACTEUR Hans Vaders

VORMGEVING Wendela Ataliede
Linda van Eekeres
Oscar Vanegas

Voorpaginafoto: Mineke de Vries

Aan deze Ñapa werkten mee:

Marja Berk
Aart Broek
Monique Casimiri
Hans de Haan
Brede Kristensen
Edsel Sambo
Elton Sint Jago
Mildred Schwengle
May Voges
Mineke de Vries
Miriam de Windt
Ken Wong

Thuis.

Chikungunya

Monique Casimiri

Het is begin november en ik lig met de grootse verbazing te luisteren in bed. Hoe is dit mogelijk. Ik hoor gezoem en dat gezoem ken ik. Dat ken ik heel goed, maar niet in november. Ik hoor een mug. Ik zeg het nog een keer, ik hoor een mug, in november. Het is ongehoord. Ik doe het licht aan en ga op jacht. Ik ben iemand die overal kan slapen. Naast harde muziek, op de grond zonder matras, opgevouwen drie hoog achter. Geef mij een kussen en ik slaap. Maar niet als ik gezoem hoor om mijn oren. Muggen en vliegen hebben een verbod in mijn slaapkamer. Ik kan niet slapen voordat deze gevangen zijn. Dat is met vliegen wel iets gemakkelijker dan met muggen. Vliegen zijn zo dom dat ze zich altijd laten zien. Menig vlieg heeft de kracht van mijn vliegenmepper gevoeld en kan dit niet meer navertellen.

Muggen is lastiger. Die hoor je wel, maar zie je nauwelijks. En op een afstand dichtbij mijn oor zie ik sowieso niet veel meer zonder bril, en aangezien ik die niet op heb 's nachts is muggen vangen best moeilijk. Gelukkig heb ik ook hier Autan staan en spuit ik mij voor het slapen gaan in. Alleen niet in november. Dat is geen moment bij mij opgekomen. Dus ik deed het licht aan en warempel. Deze mug liet zich zien. Sterker nog, hij zat op de muur en bewoog niet. Ik kon hem met één vinger om zeep helpen. Het kostte geen centje pijn.

Hoe anders is het op Curaçao nu. Het woord mug neem je niet zomaar meer in de mond. Het zeggen is vragen om een uiteenzetting van de ander over de mug, over chikungunya, over zijn eigen ziektebeeld en als hij of zij de ziekte nog niet heeft, dan op zijn minst het ziektebeeld van een ieder die hij kent. De mug voert een waar schrikbewind uit in het Caribisch gebied, en voor zover ik het heb begrepen is dit gebied al uitgebreid met Zuid- en Midden-Amerika en zelfs Noord-Amerika. Als dat zo is, dan is het dus een kwestie van tijd voordat deze mug ook hier in Nederland zijn intrede doet. In november.

Toeristen worden gewaarschuwd voordat ze naar de eilanden afreizen. Neem Deet-producten mee, want er is een run op de flessen en de schappen raken leeg. Ik wil wel wat komen brengen. Zo ruim van hart ben ik wel. Ik laat mij graag sponsoren om een koffer vol Deet te brengen. Enkel kostprijs, ik zal geen rente rekenen en eventuele winst draag ik af aan een liefdadigheidsinstelling. Ik neem vrijwillig het risico om ook gestoken te worden door deze mug, hoewel met al die Deet die ik meeneem zal geen mug zich in mijn buurt durven wagen. Daar komt bij dat ik in muggenland inmiddels bekend sta als de eenhandige bandiet. Eén druk met de duim en ik win het gevecht. In november.

Uitgelicht.

Carnavalsseizoen geopend

Het carnavalsseizoen is officieel geopend. De Tumbakoning van vorig jaar, Ike Jessurun, mocht natuurlijk niet ontbreken. Verder waren er diverse optredens op het podium bij de Kleine Werf: van steelbands, O'Vega, GIO, Dreams en een carnavalsshow onder leiding van Eduarda Bies. De Gran Marcha is dit jaar op 15 februari.

Foto's: Edsel Sambo

Medisch.

Onze vier bronnen van zoetigheid

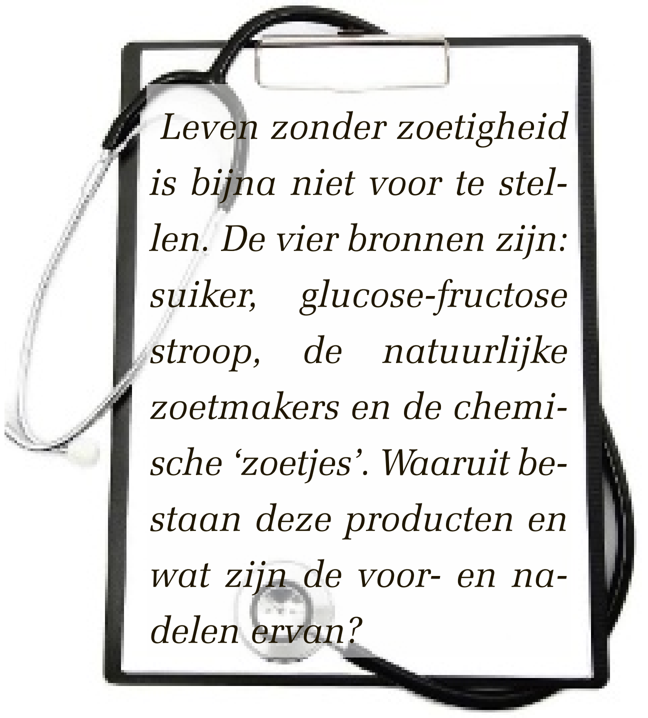

Leven zonder zoetigheid is bijna niet voor te stellen. De vier bronnen zijn: suiker, glucose-fructose stroop, de natuurlijke zoetmakers en de chemische 'zoetjes'. Waaruit bestaan deze producten en wat zijn de voor- en nadelen ervan?

Tekst: **Hans de Haan**

Pas halverwege de 18e eeuw kwam suiker geleidelijk in Europa beschikbaar. Het was overal verkrijgbaar en betaalbaar, zelfs voor de minderbedeelden. Het werd aanvankelijk gebruikt als conserveermiddel om vruchten in te maken. Toen men eenmaal de (aangename) zoete smaak had ontdekt, was de meest populaire toepassing ervan om er zoete koeken van te bakken. Eeuwen later werd het een vanzelfsprekend genotmiddel in koffie en thee en verder in taart, gebak, koek, snoep en in allerlei dranken en voedingsmiddelen.
Pas in de jaren 70 kwam iemand op het idee dat suiker misschien toch niet zo gezond is. De Engelse fysioloog John Yudkin gaf in 1972 een boek uit onder de titel 'Pure, White and Deadly', waarin hij een verband probeerde te leggen tussen het ontstaan van hartziekten en het gebruik van suiker. Hij was toen nog voorbarig en zijn bewijslast was nogal zwak, maar vanaf 2009 kwamen er steeds meer aanwijzingen dat Yudkin destijds toch wel gelijk had.

Vervanging van suiker

In 2013 werd door wetenschappelijk onderzoek van hoge kwaliteit voor het eerst een duidelijk verband gelegd tussen suiker en overgewicht, wat later door ander onderzoek werd bevestigd, vooral door toegevoegde suiker in frisdranken. Juist die fabrikanten van frisdranken waren zich al eerder bewust van deze trend en namen zelf het initiatief om in sommige producten suiker te vervangen door zoetstoffen, waarvan 'Cola light' de bekendste is. Wegens de afkeer van veel mensen van chemische stoffen, is men op zoek gegaan naar nieuwe natuurlijke zoetstoffen en kwam stevia in beeld. Van alle zoetigheid blijft suiker echter het allerlekkerste van smaak en is daarom moeilijk te vervangen. Om die reden bestaat de wereldmarkt van zoetigheid nog voor 80 procent uit suiker en groeit de omzet ervan jaarlijks met 1,4 procent.

Suiker

Gewone suiker, ook wel kristalsuiker, sucrose of saccharose genoemd, is een dubbelsuiker (disaccharide), bestaande uit glucose en fructose in een fiftyfifty verhouding. Het wordt gewonnen uit zowel suikerbiet als suikerriet, voornamelijk in Brazilië, Thailand, China, Europa, India en Cuba. Een matig gebruik van suiker kan het lichaam goed aan, maar het probleem is de overdaad, mede door de potentieel verslavende werking ervan. Er is aangetoond dat inname van te veel suiker een energiestoot (overconsumption of energy) geeft die de suikerstofwisseling verstoort. Naar aanleiding hiervan kwam de WHO al in 2003 met het advies om de dagelijkse energie-inname te beperken tot 10 procent.

Glucose-fructose stroop

Dit is de Nederlandse naam, maar de officiële naam van dit Amerikaanse product is 'high fructose corn syrup' (HFCS). Het is ook een combinatie van glucose en fructose, maar in de verhouding van respectievelijk 45 en 55 procent. De fructose van de HFCS is evenwel een kunstmatig product dat ontstaat door de glucose in maïsstroop via een enzymatisch proces om te zetten in fructose. De fabricage ervan is veel goedkoper dan die van suiker en het is bovendien zoeter. Het kwam op de markt in 1970 en werd gepropageerd als net zo goed als suiker. Deze zoetstof is in de Verenigde Staten zeer populair geworden en wordt gebruikt voor frisdrank, sauzen, soepen, bewerkte voedingsmiddelen, yoghurt, ontbijtproducten (cereals), snoepgoed, enzovoort.
De feiten zijn dat glucose in de lever wordt omgezet in glycogeen (blijft een suiker), maar deze kunstmatige vorm van fructose bevordert in de lever de aanmaak van triglyceriden en het slechte (LDL) cholesterol, waardoor een overmaat van vet ontstaat dat wordt opgeslagen in de buik. Dit buikvet is ongezond omdat hierin schadelijke stoffen zitten die ongevoeligheid (resistentie) voor insuline kunnen veroorzaken, wat kan leiden tot diabetes. Deze effecten vinden niet plaats door fructose van vers fruit, want mede door de vezels in het fruit wordt deze echte fructose anders en trager door de darmen opgenomen en anders verwerkt door de daar aanwezige microbiota (darmflora). HFCS is een schadelijk product en de inname ervan moet worden vermeden.

Natuurlijke zoetstoffen

Honing: van oudsher is honing de meest bekende en gebruikte natuurlijke zoetstof die zowel glucose als fructose bevat in wisselende verhoudingen, afhankelijk van het seizoen.
Ahornsiroop (maple syrup): deze zoetstof wordt getapt uit de ahorn, een soort esdoorn die groeit in Noord-Amerika. Het heeft een caramelachtige smaak, maar smaakt niet erg zoet. In Europa wordt het weinig gebruikt, maar in de VS en Canada is het populair op pannenkoeken en wafels.
Palmsuiker: van bepaalde palmboomsoorten kan uit de stam sap worden afgetapt die hierna wordt ingedampt. Het is een natuurlijke, ongeraffineerde suiker en even zoet.
Stevia: deze zoetstof wordt geïsoleerd uit bladeren van de steviaplant uit Brazilië en Paraguay die worden gemalen en geweekt in heet water. De waterige oplossing wordt verder gezuiverd en gedroogd totdat er stevia overblijft. Het is 200 tot 300 keer zo zoet als suiker en levert geen calorieën. De tong neemt de zoete smaak van stevia vertraagd waar en het heeft een enigszins bittere, dropachtige nasmaak. Hierdoor is stevia niet echt populair geworden als suikervervanger.

De 'zoetjes'

Er bestaan hier twee groepen van, de polyolen en de intensieve zoetstoffen. Polyolen zijn even zoet als suiker, maar leveren twee tot vier keer minder calorieën. Ze komen van nature voor in fruit en zeewier. Tot deze groep behoren sorbitol, xylitol, mannitol en erythritol. Deze stoffen worden gebruikt in suikervrij snoep, ijs en kauwgom. Sommige mensen zijn gevoelig voor polyolen en kunnen last krijgen van winderigheid en diarree.
Tot de intensieve zoetstoffen behoren aspartaam, sucralose, saccharine, cyclamaat, neotaam en acesulfaam-kalium. Deze zijn in een laboratorium bedacht en dus chemisch. Er is maar weinig van nodig en ze leveren nauwelijks calorieën. Ze worden vooral gebruikt in frisdranken en voedselproducten.
Als men googelt naar zoetstoffen stuit men op websites waarin deze producten als zware vergiften worden afgespiegeld. Al die verhalen zijn echter veronderstellingen die niet op wetenschappelijk onderzoek zijn gebaseerd. De Amerikaanse Food Drug Association (FDA) heeft deze producten goed onderzocht en veilig bevonden.

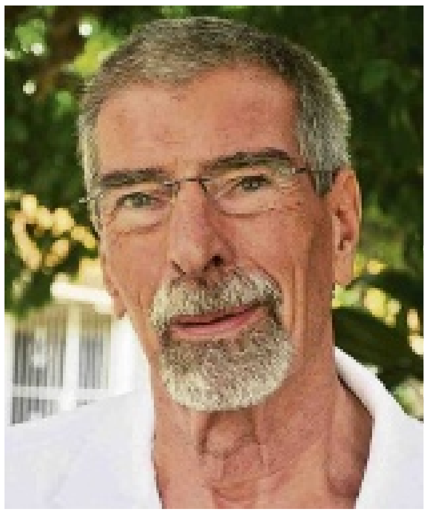

Hans de Haan is arts en jarenlang actief geweest als medisch adviseur bij diverse instanties.

‘Mensen in shock. Wat is hier aan de hand?’

Een aanslag op de redactie van het satirische tijdschrift Charlie Hebdo in Parijs kostte woensdag 12 mensen het leven. De aanslag werd in naam van de Islam gepleegd. Ironisch genoeg ging het hoofdartikel van de laatste editie van het tijdschrift over de nieuwste roman van Michel Houellebecq waarin Frankrijk een islamitische staat wordt. Schrijver van de boekbespreking Bernard Maris vond woensdag ook de dood.

Tekst: **Brede Kristensen**

Foto: AFP Photo / Bertrand Guay

De editie van Charlie Hebdo van deze week met op de voorkant Michel Houellebecq die er net als anderen in het satirische weekblad, niet goed afkomt.

Frankrijk, een islamitische staat. Een uitdijende nog wel, zich uitstrekkend tot de Arabische wereld met het Frans als belangrijkste voertaal. Heerlijk. Het verhaal speelt zich af in 2022. Eindelijk is de eerste islamitische president in Frankrijk aan de macht gekomen.

Vrouwen worden geacht hun hoofd te bedekken en niet langer buitenshuis te werken. Zo is het meteen afgelopen met de werkloosheid. In het onderwijssysteem staat de Koran centraal. Vrijheid van mening is gehandhaafd. Zolang meningen op de Koran zijn gebaseerd is er geen vuiltje aan de lucht. Dat geldt uiteraard ook voor de pers. De misdaad is gedaald en, leuk voor de mannen, polygamie toegestaan.

Dit is het beeld van Frankrijk zoals de lezer dat krijgt voorgeschoteld in de nieuwste roman van Michel Houellebecq, ‘Soumission’ (onderwerping) dat deze week in Parijs verschijnt. De inmiddels vermoorde Bernard Maris van het tijdschrift Charlie Hebdo had nog net een recensie geschreven over Soumission.

De hoofdpersoon is weer zo’n triest Houellebecq-personage, een aanklungelende universitaire docent die de voordelen van de Islam ontdekt. Polygamie biedt perspectief. En zo bekeert hij zich dus. Zoals zovele andere mannen. De vrouwtjes volgen wel.

Houellebecq heeft een goed gevoel voor wat er leeft en broeit in de cultuur. Daarover schrijft hij. Zijn eerste boek ‘De wereld als markt en strijd’ (1994) was een kritiek op de consumptiemaatschappij met zijn individualistische, als los zand aan elkaar hangende mensen, die worden opgejaagd door consumentisme tot ze letterlijk en figuurlijk erbij neervallen. In 1998 deed hij er met Elementaire deeltjes nog een schep bovenop. De revolutionair gezinde en zeer met zichzelf tevreden generatie van de jaren 60 leeft er vrolijk ‘waardeloos’ op los, of vlucht in experimenten met New Age en ‘spiritualiteit’. Flinterdun en zielig. Van relaties bakken ze niets.

Deze roman sloeg enorm aan. Mensen herkenden zich erin. Wereldberoemd werd hij ermee. In Platform (2001) moet sekstoerisme uitkomst bieden. Maar dat mondt uit in ontnuchtering en een jihadistische bomaanslag op een nachtclub. Ondertussen werd hij na een interview met een tijdschrift door moslimorganisaties aangeklaagd wegens belediging van de ‘Profeet’ die volgens hem de mensheid ‘de meest stupide van alle religies’ zou hebben nagelaten. Erger kan niet. Dus dat betekende onderduiken om het vege lijf te redden. Niemand weet waar hij zich bevindt.

Nu is dus Soumission verschenen. Ook deze roman lijkt als een spiegel bedoeld. Kijk even goed naar jezelf, zegt Houellebecq, je ziet er gewoon niet uit, zonder waarden en zonder moraal ben je een uitgemergeld scharminkel. Net als ik trouwens. Ben je al zo gewend aan je eigen smoelwerk dat je niet langer ziet welk een trieste aanblik je biedt? Dat je met dat smoelwerk niemand zal kunnen inspireren?

Progressievelingen zullen het boek, net als zijn vorige, verafschuwen. In Frankrijk wordt het een cadeautje voor de rechtse politica Marine Le Pen genoemd. In Nederland heeft Geert Wilders weer eens iets leuks te lezen. Zelf houdt Houellebecq zich in interviews op de vlakte. “Ik verdedig geen enkel regiem. Ik wijs iedere verantwoordelijkheid af. Ik eis zelfs onverantwoordelijkheid voor mezelf op.” Tegelijkertijd verklaart hij dat naar zijn oordeel atheïsme en secularisme ter ziele zijn. Dat is consequent.

Het is de rode draad die door zijn werk loopt. Houellebecq is de belichaming van de geseculariseerde en gedesillusioneerde intellectueel: scherpe analyse van de uitzichtloosheid van de geseculariseerde tijd, zonder enige bereidheid tot morele verantwoordelijkheid. “Kijk maar wat je ermee doet, misschien is de Islam iets voor je”, zegt hij tegen de lezer.

Houellebecq legt zonder blikken of blozen de vinger op de zere plek van onze geseculariseerde cultuur. Met ons egocentrische verwengedrag zijn we gewoon niet in staat ook maar iets anders dan welvaart, schijn en materie aan een jongere generatie te bieden. Ons morele kompas hebben we gewoon in de vuilnisbak gedeponeerd. Zodoende wordt het ‘iedereen voor zich en niets voor ons allen’. De mensen die dat vinden, hebben gemakkelijk praten. Ze leven in luxe, dure goed beveiligde buurten en appartementen. Dat loopt dus verkeerd af. Want er zijn meer mensen op deze planeet. Mensen die geen welvaart te verliezen hebben. Als blijkt dat ze geen kansen krijgen om van een dubbeltje een miljoen te maken, beginnen afgunst en ressentiment als gif hun ziel binnen te druppelen.

Sociologisch gezien bestaat er geen agressiever gif dan ressentiment. Ideologieën en religies die dat ressentiment brutaalweg exploiteren (zoals nationaal-socialisme, communisme en vandaag de dag vooral de Islam) kunnen er op grote schaal grof garen bij spinnen. Dat doet de Islam dus. We staan erbij en kijken ernaar. Jonge mensen die het gevoel hebben kansarm te zijn, of slachtoffer te zijn in onze welvaartjungle, laten zich enthousiast overtuigen en vervolgens onderdanig ronselen om zich in te zetten voor de nieuwe wereld. Eindelijk worden zij als persoon gerespecteerd en mogen ze bovendien uiting geven aan hun frustraties. Dat wordt zelfs gestimuleerd. Het gif van het ressentiment geeft energie, geen creatieve doch destructieve, helaas.

Parijs

Zo ook dus de aanslag in Parijs. Mensen in shock. Wat is hier aan de hand? Ineens richt de blik zich op sociologen. Kunnen jullie dit verklaren? Hebben jullie een oplossing? Gelukkig zijn er overal protestdemonstraties. Krantenkoppen laten aan duidelijkheid niets te wensen over. Dat is goed. Want aan angstreacties hebben we niets. Maar het wordt hoog tijd dat we onszelf ook eens in de spiegel gaan bekijken. We zien er eigenlijk niet uit. Houellebecq heeft gelijk. Zou het geen tijd zijn ons geestelijke voedingspatroon te wijzigen?

Foto: AFP Photo /Patricia de Melo Moreira

Veel krantenkoppen laten aan duidelijkheid niets te wensen over. Hier een kiosk in het Portugese Lissabon afgelopen donderdag.

Kundera en de onbeduidendheid

Het feest der onbeduidendheid, de Nederlandse vertaling van La fête de l'insignificance (2013) van schrijver Milan Kundera werd onlangs door uitgeverij Ambo/Anthos uitgebracht. Ñapa-recesent Brede Kristensen filosofeert over de achterliggende gedachte van de roman.

Tekst: **Brede Kristensen**

Twee heren in gesprek over het 'Het feest der onbeduidendheid', de nieuwste roman van Milan Kundera. Een heer die zus denkt en een heer die zo denkt. Een heer die opmerkt dat deze roman toch een helder geschreven werk is over het heldere, zij het onbeduidende bestaan. En een heer die opmerkt dat deze roman slechts het raadsel van ons bestaan als raadsel verheldert. Twee heren die denken het helder te zien. De ene dat het bestaan een zekere helderheid heeft. De andere dat alleen het raadselachtige in zijn raadselachtigheid helder is. Ze spreken elkaar in restaurant 'Dante', met zijn beroemde keuken, met op het scherm oplopende en aflopende mannequins, die als wezenloos ogende engeltjes parmantig de nieuwste mode inluiden. Daar treffen zij elkaar.

De een belicht het helder onbeduidende. De ander het raadselachtige. Ieder vanuit zijn eigen, zijn bloedeigen perspectief, spreken ze langs elkaar heen. Even zetten ze hun perspectief tussen haakjes en neigen hun oor naar elkaar. Dan vervolgen de beide heren hun eigen denkweg. Middenin het restaurant Dante. Men versta mij wel. Elk zijn eigen denkweg. Dat is hun recht. Het recht van deze beide heren.

Het recht ook van ons, lezers. En het recht van de schrijver om ons lachend in het ongewisse te laten. Sterker het recht van de schrijver om zich stilletjes beide rechten toe te eigenen tot een ridicule paradox. Niet helemaal onbekommerd heeft Kundera van dat recht gebruik gemaakt in deze raadselachtige postmoderne tijd. Wat valt er eigenlijk nog te schrijven? Is niet reeds alles gezegd, aangetoond, geanalyseerd, ontmaskerd, belachelijk gemaakt, onderuit gehaald, door het slijk gehaald, in stukjes gehakt en vercommercialiseerd? De ultieme bestemming van alles wat is? Zit ik er naast?

In plaats van iets te leren, leren we iets te verkopen. We verkopen T-shirts, zorgcontracten en mannequins. In de zogenaamde democratieën worden zelfs stemmen van mensen gekocht en verkocht. Voorbode van diepe duisternis. Duistere raadselachtigheid. In zijn 'Essays' hield Kundera ons voor: 'Al onze rijkdom aan geleefde ervaringen ten spijt, gaan we na de meest duistere gebeurtenissen vrolijk verder, precies even stupide als toen de ellende begon.' Pas maar op dat ze je niet verkopen, misbruiken, afserveren, opsluiten of doodzwijgen. Tegenwoordig loop je zelfs gevaar helemaal onthoofd te worden. Dat is wel zo duidelijk.

Schrijver in ballingschap

Ook duidelijk is dat Kundera zichzelf als een schrijver in ballingschap ziet. Fysiek ontvluchtte hij communistisch Tsjechoslowakije om zich in Frankrijk te vestigen. Om onthoofding te voorkomen. De laatste jaren publiceert hij in het Frans. Maar daarom gaat het niet. Wezenlijke discussies en relaties tussen mensen lijken in zijn ogen amper nog mogelijk. Geestelijke ballingschap alom. Vanuit die ballingschap probeert hij zich een beeld van de raadselachtige mens te vormen, een beeld van zichzelf ook. Tenminste dat mogen we aannemen.

En zo besloot de inmiddels 85-jarige, gevierde schrijver zijn jongste observaties om te smeden tot wat een roman genoemd kan worden. Dan hebben de heren in Dante weer iets om over te praten. Kunnen ze zich het hoofd erover breken en dat doen ze dus ook. Opdat het helder mag gaan dagen, ondanks het vreemde feit dat het bestaan ondragelijk raadselachtig en onbeduidend licht is.

Beroemd boek

Kundera schreef zijn beroemdste boek over 'de ondraaglijke lichtheid van het bestaan'. Niet dat het een helder boek was. Wel een beroemd boek met een beroemde titel. De personen kwamen amper uit de verf. Wie herinnert zich nog Tomas of Sabina? Vergelijk hen met Anna Karenina. Wie Tolstoi's gelijknamige roman heeft gelezen, zal haar nimmer vergeten. Kan het toeval zijn dat de hond, het wezen dat de lezer zich het sterkst zal herinneren uit Kundera's befaamde roman, de naam 'Karenin' draagt? Of herinneren we ons de hond vanwege deze naam? Luchtig zal Kundera het antwoord daarop schuldig willen blijven. Wat doet het ertoe? Verschillende andere romans volgden, allemaal een beetje filosofisch, over identiteit, onwetendheid, onschuld... met niet uit de verf komende personages. Nu lijkt hij terug te keren naar wat hem het meeste bezighoudt: de onbeduidende lichtheid van ons bestaan, dat iets weg heeft van een grote grap.

Vier vrienden lopen wat te lummelen en te kletsen door Parijs. Ieder heeft zo zijn eigen bedoeninkje. Soms flikkert er een mooie filosofische gedachte op. Waar draait alles om? Je schuldig voelen of niet, merkt één van hen op. Daarover gaat de strijd tussen mensen. Wie in staat is een ander zich schuldig te doen voelen, schopt het ver. Maar wie de onuitroeibare neiging heeft spontaan schuld te erkennen en sorry te zeggen, wie tot het leger sorryzeggers behoort, is zielig. Nietwaar? Dan zijn er mensen die grappen uithalen. Dat doen die vrienden soms ook. Stomme grappen. Zogenaamd Pakistaans spreken en kijken hoe de mensen reageren. Oh, moeten ze weer zo nodig, wordt geschamperd. Maar een meisje is onder de indruk. Dat is mooi meegenomen. Toch?

Een van de vrienden vertelt over een grap van Stalin. Hij lachte zich kapot om de reactie van zijn Kremlin-kameraden. Ze hadden het niet door. De hele wereld had het niet door, dat Stalin een grappenmaker was. Hij lachte zich kapot en miljoenen mensen verdwenen in de zwarte gaten van de Gulag Archipel. Wat een werkelijkheid...

En dan is er een feest waar de vier vrienden zich vergapen aan een betoverende mooie vrouw, die zomaar plotseling komt binnenstiefelen. Ze had net haar partner verloren. Zo hartstochtelijk hield ze van hem 'dat haar verdriet dankzij een magisch decreet uit de hemel was getranssubstantieerd in euforie, waardoor haar levenslust was verhonderdvoudigd'. Zo zie je maar.

De mooie vrouw ontwaart net als de andere feestgangers een door de feestruimte zwevend veertje. Als ze haar vinger omhoog steekt dwarrelt dat veertje neer op haar vingertopje. In een echte absurdistische roman zou ze gelijk onder het gewicht ervan bezweken zijn of de grond ingezakt. Niet zo bij Kundera. Het veertje zweeft weer omhoog, geen spoor achterlatend. Desalniettemin een mooie gebeurtenis, paradijselijke sfeer, denken de aanwezigen.

De roman gaat verder. Eén van de vrienden wordt geobsedeerd door meisjesnavels. Tegenwoordig zijn die goed zichtbaar. Symbool van geboorte, van begin. Maar anders dan benen, borsten of billen zijn alle naveltjes eender. Wat is er dan zo fascinerend aan? Dat vraagt hij zichzelf ook af. Vroeger werd de liefde gezien als het feest van de onherhaalbare individualiteit.

van het bestaan

Inmiddels leven we onder het teken van de navel, op de identieke herhaling van alles, symbool van de oorsprong van het identieke leven. Zo begint het besef bij de vrienden te dagen dat 'onbeduidendheid de essentie is van het bestaan', van seks, werk en mooie idealen. Ze is overal en altijd aanwezig, in grote, mooie, lelijke en gruwelijke gebeurtenissen. Omarm de onbeduidendheid, omarm de handelaars in mooie beloften. Laat je betoveren. Het geheim van een goed humeur. En daarom gaat het toch? 'Zijn' is ongemak. 'Schijn' een feest.

Geen wonder dat in de romans van Kundera de personages niet uit de verf komen. Kundera laat zich niet verleiden om banale omarmers karakteristiek te verbeelden. Alleen de schrijver komt aardig uit de verf. We kunnen dat 'indirecte evocatie' noemen. Zijn romans laten de lezer achter met het gevoel dat de schrijver ons graag informeert hoe hij zelf over het bestaan denkt en wie hij zelf is, zijn en schijn vervlochten. Een behoorlijk raadselachtige persoon, met een behoorlijk raadselachtig verleden. Jaren geleden vond hij het bestaan ondraaglijk licht. Nu lachwekkend onbeduidend. Wie is Kundera dat hij in staat is dit te vinden? Wie zijn wij dat wij dit eveneens kunnen vinden? Op paradoxale wijze wordt zo een tipje van het geheim van de sluier van ons bestaan opgelicht.
Bij het lezen van deze zeker mooi gecomponeerde roman, waarin de thema's als bij een fuga met elkaar zijn verweven, kon ik niet nalaten te denken: we mogen ons blindstaren op navels, zodat de rest van het lichaam vervaagt als in een nevel, het houdt niet op te bestaan. In mijn verbeelding zie ik hem zitten aan een tafeltje naast dat van de beide heren, midden in het restaurant Dante.
'Zeker, jullie hebben het recht te denken en te handelen zoals je wilt', mijmert Kundera, als hij de beide heren Dante ziet verlaten. De ene heer neemt deze uitgang. De andere die. Wat een grap, denkt Kundera bij zichzelf. Onverstoorbaar blijven de mannequins met almaar nieuwe kleren op- en aflopen. Het leven gaat verder. Kundera denkt terug aan wat hij schreef over de val van navelloze engelen.
Hij werpt een blik op een mannequin met zichtbare navel. Zonder navel geen bestaan. Mannequins bestaan. Engelen niet. Maar we hebben het wel over engelen. Ze inspireren ons tot grote daden. In hun bijzijn voelen we ons gesterkt. Tot het moment dat het beeld van onze engel wazig wordt. Ontnuchterd merken we hoe vreselijk banaal-sukkelig alles om ons heen is, hoe stupide we ons onbeduidende leven vervolgen. Dat zijn die momenten dat alles lijkt in te storten. De waas trekt weg en we zien een engel neerstorten uit de hemel, een veeg teken, er klinkt een harde vuistslag op de tafel, iedereen schrikt, een mooie fles armagnac valt stuk, de dure inhoud stroomt over de vloer. Hoe onbeduidend is dit alles toch. De moeite waard om er een postmoderne roman over te schrijven.
Gezeten aan zijn tafeltje begint Kundera nu onbedaarlijk te lachen. De beide heren hebben er niets van begrepen. Hij lacht ook om zichzelf, want hij weet dat hij er zelf ook niets van begrepen heeft. Dat althans is ontnuchterend helder.
Aan een ander tafeltje zit een vierde heer het allemaal rustig gade te slaan. Hij ziet de beide heren vertrekken. Hij ziet Kundera lachend achterblijven. Een onbeduidend tafereel?
Onwillekeurig gaan zijn gedachten uit naar 'het feest van angst en pijn' van Paul van Ostaijen. Moeten we daarom zo nodig het feest der onbeduidendheid vieren, om het feest van angst en pijn te ontlopen? De angst om te zijn? Om opnieuw te beginnen?
Kan zonder pijn iets nieuws ontstaan? Zou zich achter de onbeduidende 'schijn' niet een raadselachtig en ongemakkelijk existentieel 'zijn' bevinden? Even onwillekeurig gaan nu zijn gedachten uit naar de premoderne Dante, wiens beeltenis daar in de hoek staat opgesteld. Ernstig kijkend. In zijn hand een stuk papier met daarop zijn motto 'incipit vita nova'. De vierde heer laat het motto tot zich doordringen. Dante wist van een nieuw en niet-onbeduidend leven dat alleen langs de duistere weg van angst en pijn te vinden is. Zonder hel geen paradijs. De vierde heer ziet Kundera nu zijn jas aantrekken, opstaan en vriendelijk knikkend door de deur verdwijnen. Hé, verbeeldt hij het zich, of hoort hij het werkelijk? Weerklinkt daar buiten niet de nagalm van Kundera's lach? Weer werpt de vierde heer zijn blik op Dante die daar versteend staat, wapperend met zijn motto.

Ars Poëtica.

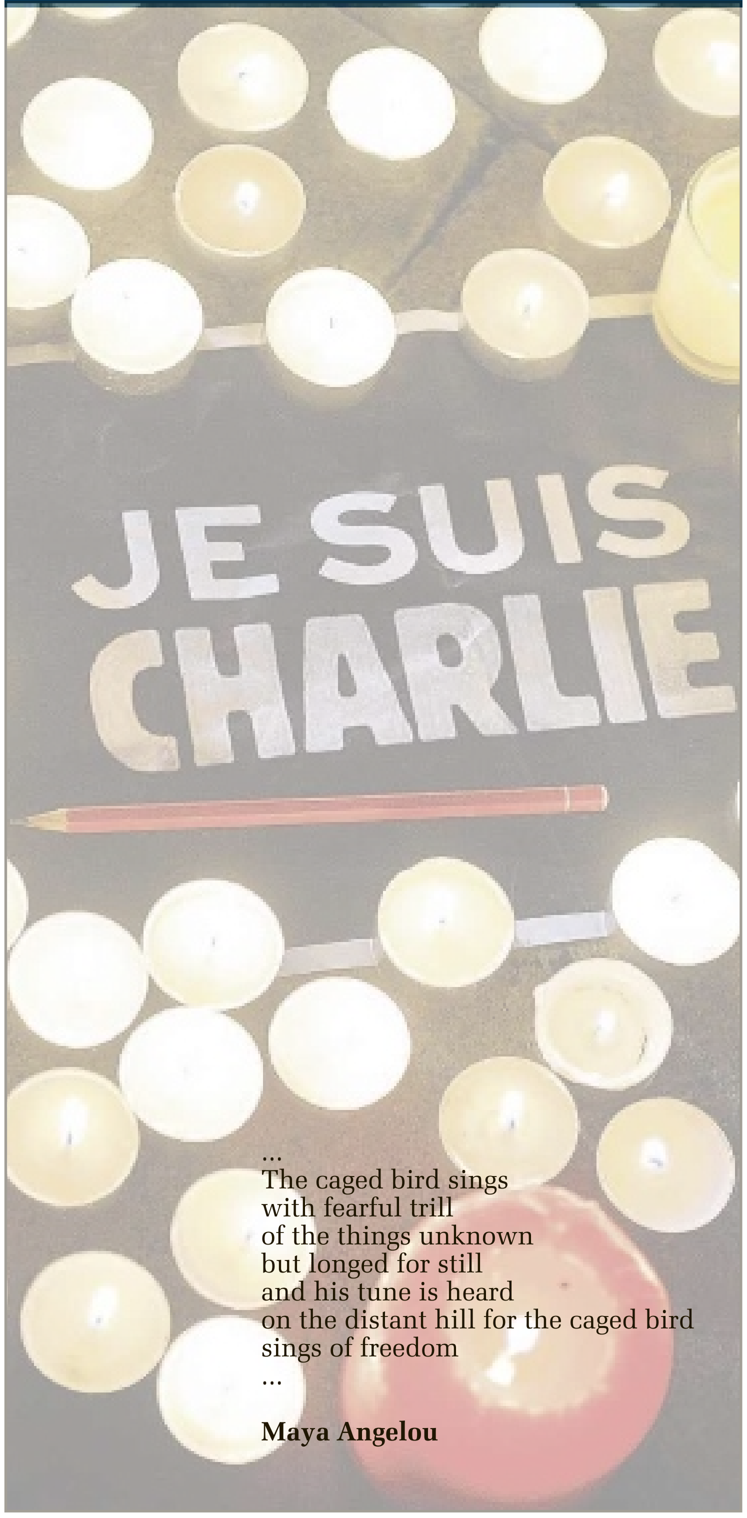

...
The caged bird sings
with fearful trill
of the things unknown
but longed for still
and his tune is heard
on the distant hill for the caged bird
sings of freedom
...

Maya Angelou

Candles are placed next to a sign reading 'Je suis Charlie' (I am Charlie) and a pen in La Rochelle on January

Letra

Wilson Harris

Veertig jaar geleden publiceerde Wilson Harris uit Guyana een tweetal verzamelingen korte verhalen over het leven van de Carib-indianen in onze regio.
Onlangs heeft hij deze samengevoegd en uitgebreid in een bundel The Sleepers of Roraima and the Age of the Rainmakers met als ondertitel A Carib Trilogy. Ooit waren de Cariben gevreesd in dit gebied om hun agressieve veroveringsdrang. Toen de Europeanen op het Caribische toneel verschenen werden zij de underdog. Ze werden op hun beurt uitgemoord en gemarginaliseerd. Sommigen zochten een goed heenkomen in de bossen van de Guyana's. Wie bleef vermengde zich met de Europese en later Afrikaanse nieuwkomers.
De verhalen van Harris maken gebruik van elementen uit de nog bekende mythen en sagen zoals die zijn overgeleverd door de nog in de Guyana's voortlevende Macusi, de Arecina, de Wapisiana en de Arawakken. De verhalen hebben niet de intentie van een etnografische studie. Harris gebruikt zijn verbeelding om met hulp van die elementen zich een voorstelling te maken hoe zij ooit op de eilanden geleefd hebben en hoe zij moeten hebben gereageerd op de komst van de Europeanen en vooral hoe zij zich bewust werden van het feit dat er volstrekt andere mensen opdoken met een andere cultuur en intenties waar ze niets van begrepen, die ze niet konden plaatsen. Ook probeert hij zich in deze verhalen een beeld te vormen hoe de indiaanse culturen en maatschappelijke structuren oorspronkelijk functioneerden. Harris, zelf afkomstig uit Guyana, heeft een groot aantal romans en essays op zijn naam staan. Zijn laatste roman draagt als titel The Ghost of Memory (2006). Belangrijkste thema in zijn werk is het vinden van een eigen individualiteit te midden van het zeer pluriforme, vaak paradoxale en soms chaotische cultuurpatroon waar iedere mens in deze regio op zijn weg mee te maken krijgt.

Jennifer Rahim

Jennifer Rahim uit Trinidad publiceerde een nieuwe bundel poëzie Ground Level. Ze kreeg veel bekendheid met haar eerste bundel Mothers Are Not the Only Linguists (1992) en vervolgens Between the Fence and the Forest (2002). Naast poëzie verschenen van haar hand korte verhalen en vooral veel essays. In 2010 ontving ze de 'Casa de las Americas Prijs' voor haar literaire werk. Ze werkt als docent aan de University of the West Indies. In 2011 broeide het in Trinidad. De overheid probeerde de orde te handhaven door stevig in te grijpen. De poëzie uit deze bundel gaat daarover, hoe het hele land in een soort gevangenis verandert waar iedereen elkaar ineens in de gaten houdt en waar de normale open menselijke omgang vreselijk problematisch is geworden. "No-one hears the measure of shadow in any rhythm", schrijft ze. In de dorpen kan het leven zich nog ontvouwen en vandaar ontvouwt het zich ook weer langzaam naar de grote stad, al is de 'Ungod of things' nog lang niet verdwenen. Mogen we op die verdwijning eigenlijk wel hopen? Of is het beter ermee te leren omgaan?

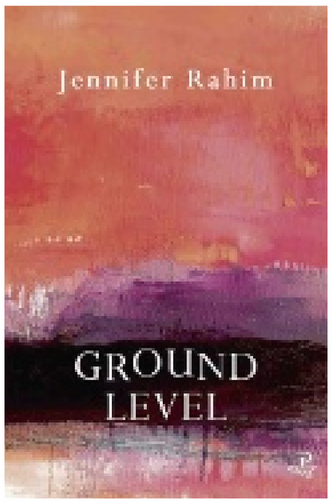

Radio-presentatrice Shay's ster is rijzende

'Mezelf steeds uitdagen, grenzen verleggen, dat vind ik gewoon lekker'

Radio-dj en presentatrice Shayveca Kreuger, beter bekend als Shay, krijgt steeds meer naam in Nederland. "Maar op Curaçao is mijn naam nog niet blijven hangen." Ze zou niets liever willen dan ook in het land van haar familie haar expertise inzetten. Het verbinden van mensen, het verbinden van werelden - de rode draad in haar verhaal - doet ze op de radio door het vertellen van verhalen. Daarbij verlegt ze telkens de grenzen, voor zichzelf, voor anderen.

Tekst en foto's: **Mineke de Vries**

De interesse in mensen is er altijd al geweest. "Wat beweegt ze, hoe gaan ze met elkaar om. Mensen werpen zoveel onnodige barrières op, op basis van uiterlijk, achtergrond. Dat moet naar mijn idee echt anders. We moeten elkaar als mensen zien, niet als vertegenwoordiger van een groep. Mensen kunnen wel met elkaar communiceren, religies niet altijd." Dat was ook de reden dat ze koos voor een studie die dicht aanlag tegen antropologie: cultureel maatschappelijke vorming. "Ik zette al jong culturele festivals neer om groepen met elkaar te verbinden, naar elkaar toe te trekken." Dat verbinden werd de rode draad.

De nu 33-jarige Shay is geboren en getogen in Rotterdam maar heeft zoals ze het zelf zegt een heftige band met Curaçao, daar is ook haar thuis. Elk jaar namen haar ouders haar mee op vakantie naar het eiland en nog steeds komt ze er jaarlijks, op Westpunt bij oma. "Mijn hele familie komt van Westpunt en woont nog daar of op Tera Kòrá. Ondanks dat ik er niet ben opgegroeid voelt Curaçao als thuisbasis. En als ik even mijn best doe spreek ik weer vloeiend Papiaments." Ook veel vrienden komen van de Antillen. "Toen ik nog in de studentenflat op de Kees van Dongenhof in Rotterdam woonde, leek het gewoon klein Curaçao, zoveel mensen van Curaçao als daar woonden."

Uitdagen

Ze experimenteerde op allerlei manieren, maar kreeg ook kansen op allerlei manieren. De vele creatieve mensen om haar heen zorgden daarvoor. "Zij zagen talenten in mij die ik zelf niet zag. Vanwege hen ben ik dingen gaan doen die ik zelf nooit gedaan zou hebben." Zo had een vriend haar zonder dat ze het wist opgegeven voor een poëzieoptreden. "Ik stond opeens zomaar op de flyer. Ik schreef veel verhalen en poëzie, maar nooit om er wat mee te doen. En dan sta je daar zomaar op een podium. Zo ging het ook met theater, ik rolde erin en heb alles gedaan: gespeeld, geregisseerd." Maar al die activiteiten liet ze achter zich toen ze de mogelijkheid kreeg bij de radio te gaan werken, ook weer omdat een medestudent die bij een programma werkte haar erin meetrok. En radio bleek haar op het lijf geschreven. "Ik heb alles aangegrepen om me daarin te ontwikkelen. Heb me omgeschoold tot journalist, al is de gezonde interesse in mensen en hun verhalen wel de basis. Zeker in het begin luisterden we veel terug, ik kreeg kritiek waarvan ik veel leerde maar tegelijkertijd kreeg ik veel vertrouwen van leidinggevenden."

Wat haar tekent, het 'keyword in mijn leven', is ontwikkeling. "Ik vind het mooi om mezelf steeds uit te dagen, grenzen te verleggen, ja dat vind ik gewoon 'lekker'."

FunX

Inmiddels werkt ze zeven jaar bij radiozender FunX, waar ze sinds vijf jaar samen met collega Morad het middagprogramma Morad en Shay produceert en presenteert, Het is een 'infotainment programma', informatie afgewisseld met muziek, spelletjes. Vorig jaar was het programma, dat toen nog Fresh 'n Up heette, genomineerd voor de Gouden RadioRing - de publieksprijs voor het beste radioprogramma - een bijzondere prestatie omdat het een van de eerste keren was dat een programma van een multiculturele radiozender met dj's van Antilliaanse en Marokkaanse afkomst genomineerd was. FunX, met een multiculturele doelgroep van mensen tussen de 15 en 35 jaar, wordt in de vier grote steden Rotterdam, Amsterdam, Utrecht en Den Haag uitgezonden, vrijwel 24 uur per dag. "Het leukste van radio vind ik de interactie met de luisteraar. Dat is ook het belangrijkste van onze show. Het is verfrissend en leuk om met mensen te werken, het is mooi om op een respectvolle manier met alle verhalen om te gaan. Want dat is medialand, je kunt verhalen rechttrekken of helemaal krom maken door middel van media. Wat ik wil, is eerlijke radio maken, mensen een kijkje in de wereld geven van andere mensen." Hiervoor werkte ze voor het actualiteitenprogramma van FunX. "Maatschappelijke onderwerpen, onrecht in de wereld. Ook dat paste bij me, maar na het hoor en wederhoor van al die jaren kwam nu opeens ook de vrolijke Shay om de hoek kijken. Hier kan ik meer van mezelf laten zien, het is een personality show, ik kan zeggen wat ik wil. En, it fits like a glove. Het leuke is ook dat we twee volwaardige presentatoren zijn. Naast wereldnieuws, politiek, wat vaak veel drama betekent, zoeken we naar opmerkelijk nieuws dichtbij, maar vooral ook naar mooie projecten."

> 'Mijn hele familie komt van Westpunt'

Emotie

Shays dag begint om tien uur. Ze zitten met zo'n tien man op de redactie. Tot drie uur 's middags bereidt Shay met haar producer hun show voor die van vier tot zeven in de lucht is. "We speuren naar het nieuws van de dag. Dan stellen we een plan op voor de uitzending, ik ga vragen voor de interviews maken en ga mensen bellen ter voorbereiding op de live-interviews in de uitzending." Tussen de nieuwsfeiten door doen ze spelletjes met luisteraars, discussies en draaien veel muziek: pop, dance, urban music maar ook de niches, Turkse, Marokkaanse en Antilliaanse muziek. "Het allermooiste vind ik, naast alle andere dingen om portretten van mensen te maken. Er wordt altijd maar geprobeerd de gelijkheid van mensen te benadrukken, ik wil juist de unieke verhalen uit de mensen halen, die daarmee weer zo herkenbaar worden voor anderen. Door elkaar te begrijpen kan je barrières slechten. Juist de emotie moet erin terugkomen. Er wordt zoveel verzwegen en oppervlakkig gemaakt in de media, kijk naar al die praatprogramma's, altijd dezelfde mensen die net niks zeggen, dat wil ik tegengaan."

Stilte op de radio

Eén van de onderdelen waar de persoonlijke verhalen van luisteraars worden gedeeld heet Deel je drama en win prijzen. "Als mensen hun verhaal geven, moeten ze er ook iets voor terugkrijgen. Dat kunnen kaartjes voor allerlei voorstellingen zijn." De luisteraars bepalen uiteindelijk welk verhaal een prijs krijgt. "Al zijn de criteria soms moeilijk, ik geef de voorkeur aan een moeder die een zoontje heeft met een erge ziekte boven iemand die haar oma heeft verloren van 94, al zeg ik niets over de mate van verdriet." Shay's ervaring is dat mensen heel graag hun verhaal willen vertellen. "Ik wil een luisterend oor bieden. En daarbij, elk verhaal is een mooi verhaal."

Shay: "Soms zijn de verhalen zo aangrijpend dat ik stilval, een brok in mijn keel krijg, tranen in mijn ogen, dan neemt Morad het over of we draaien even muziek. In de media mag het niet, stiltes laten vallen, wij vinden dat je er voor mag uitkomen dat je het even niet meer weet, dat het je teveel wordt, dat is toch menselijk? Laat de stilte maar eens vallen op de radio, dat geeft mensen de kans even na te denken in plaats van dat alles meteen weer voor ze wordt opgevuld."

Straatreporter

Naast haar radiowerk is Shay presentatrice bij muziekprogramma's, debatten, paneldiscussies. "Ik ben continu bezig mijn reikwijdte te bepalen. Daarom heb ik mezelf bijvoorbeeld ook een keer uitgedaagd om een klassiek festival te presenteren, gewoon om te weten of ik dat kon. Inmiddels heb ik dat al drie keer gedaan. Bij alles wat ik doe is mijn motivatie een brug te slaan tussen werelden."

Presenteren op tv is een droom die dichtbij kwam toen ze recent in de race was om het nieuwe gezicht te worden van de zender TLC. "Na die opnames zag ik mezelf terug en het verraste me eigenlijk dat ik mezelf best goed vond. Helaas ben ik het niet geworden. Het heeft me wel een enorme kick gegeven om tot de laatste vier te behoren en de ervaring te hebben dat dit misschien ooit in het verschiet ligt."

Ze doet al wel enig werk voor de tv, zo is ze bijvoorbeeld straatreporter voor de show van Jörgen Raymann. Ook gaat ze elke vrijdag de straat op om filmpjes te maken voor het YouTube-kanaal van FunX. "Dat gaat over allerlei onderwerpen, over heftige uitspraken van de PVV, over masturbatie of noem maar op, ik bespreek echt alles op straat", zegt ze lachend. Ook is ze bezig met een eigen online-show. En ook al heeft het geen haast, een eigen tv-programma zou haar geweldig lijken. "Dan kan ik dezelfde verhalen vertellen, maar dan met de beelden erbij."

Naar Curaçao

Vanaf haar 22e is ze altijd keihard aan het werk, wat haar veel heeft opgeleverd en waaraan ze eindeloos veel plezier beleeft. Haar management wordt inmiddels gedaan door Men at work, een bureau dat werkt voor presentatoren, acteurs, cabaretiers als Jörgen Raymann, Jandino Asporaat, Jasmine Sendar en Philip Freriks. "Ik ben mezelf altijd aan het pushen. Blijf voor elk optreden zenuwachtig, dat heb ik denk ik ook nodig om scherp te blijven. Maar dan is er na afloop altijd die kick, die trots van: ik heb het wel gefikst. Toch, ik geloof ook dat het onderhand tijd wordt om te leren eens wat af te remmen, bewust tijd te nemen om te chillen."

> 'Elk verhaal is een mooi verhaal'

Graag zou ze ook meer op Curaçao doen. "Ik ben daar niet actief genoeg mee bezig geweest. Daarom is dit interview wel erg leuk, wie weet vallen dingen opeens op zijn plaats", zegt ze spontaan. "Natuurlijk, ik wil daar het North Sea Jazz eens een keer presenteren. Wat zou dat geweldig zijn. Maar willen deuren voor je opengaan moet je eerst die grote naam hebben, mijn naam is nog niet groot genoeg." Naast presenteren zou ze op Curaçao haar expertise willen inzetten in bijvoorbeeld het geven van theaterlessen. "Voor mij persoonlijk zou het een prachtige aanvulling zijn op mijn leven." Ze is er niet bang voor als Nederlander te worden gezien ondanks haar gekleurde uiterlijk. "Ik zou het meteen opengooien, kan ook goed de spot drijven met mezelf. Ik houd helemaal niet van die hokjes waarin mensen elkaar maar plaatsen, die hokjesgeest maakt onnodig veel kapot. Ik weet niet precies welk geloof ik aanhang maar heb wel - op een Ghandi-achtige manier - het gevoel dat we allemaal één zijn, het één kan niet los van het ander zijn. Laat maar komen welk taboe dan ook wil het bespreekbaar maken. Want, dat is wie ik ben, ik wil juist díe vragen stellen die niet gesteld mogen worden."

Work & Travel met Elton

Hoe meer hij reist, hoe meer hij van Curaçao gaat houden. Voorlopig is hij echter nog op wereldreis. Docent Aardrijkskunde Elton Sint Jago doet in de Ñapa maandelijks verslag van zijn belevenissen.

'Bus vol dozen, tassen en levende kippen'

In de bus richting Kumasi had ik maar weinig beenruimte. De bus zat vol met mensen en een heleboel spullen (dozen, tassen, levende kippen), maar ik kwam veilig aan! Kumasi is Ghana's tweede stad met bijna 2 miljoen inwoners. Ik vond het een drukke en hectische stad. Vooral rond de grootste markt in West-Afrika, de Kejetia Market, is het een gekkenhuis.

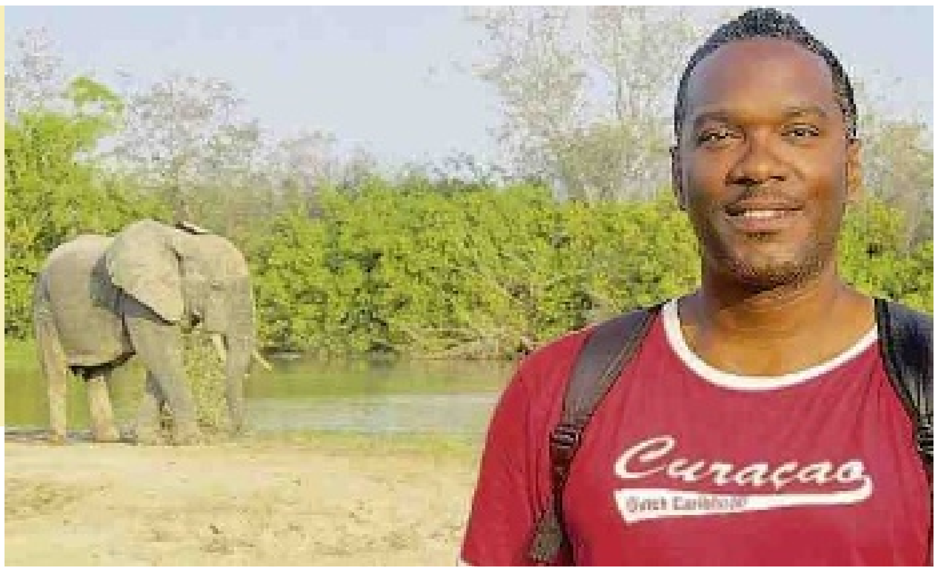

Wandelsafari in Mole National Park.

Tekst: **Elton Sint Jago**

Kumasi is ook de hoofdstad van het Ashanti-gebied en het voormalige Ashanti-koninkrijk. De huidige Asantehene (koning) is Otomfuo Nana Osei Tutu II. Zijn paleis is gelegen in Kumasi en ernaast heb ik het Manhyia Palace Museum bezocht, voormalig paleis van koning Prempeh I. Helaas mochten er geen foto's gemaakt worden, maar het was erg interessant en leerzaam. Ook het Ghanian Armed Forces Museum was een bezoek waard, waar vele oude wapens en kleding werden tentoongesteld; ook de in beslag genomen wapens en kleding van Japanse en Italiaanse soldaten tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Bij het dorpje Adanwomase kon ik zien hoe Kente-kleding gewoven werd, traditionele kleding van de Ashanti's. Ik ging gedurende een halve dag met een 'tro-tro', een Ghanees busje, naar het Bosomtwe-meer, dat door een meteoriet-inslag is ontstaan.

Meisje in Kente-kleding in Kumasi.

In een klein toeristen-informatiekantoor, gelegen in het dorp Abono, kon je zien en lezen hoe het meer ontstaan is. Ik had zwemkleding bij me, maar ging uiteindelijk het water niet in. Er waren veel lokale mensen bij het meer aan het zwemmen, eten, dansen en spelen. Het was fijn om gewoon daar te relaxen en te praten met de mensen.

Na mijn bezoek aan het Manhyia Palace Museum raakte ik ook in gesprek met de jongens die er spullen verkopen zoals water, kauwgum en ook tekeningen. De meesten zijn studenten die daar in hun vrije tijd werken. Een van hen bracht mij naar de Kintampo-watervallen; niet groot maar heerlijk en verfrissend! Ook stopten we bij een vriendin van hem, waar we een heerlijk gerecht van vis met yam (broodwortel) gegeten hebben. Het was echt mooi om te zien hoe ruimhartig mensen kunnen zijn, ook al hebben ze weinig!

Mijn volgende stop was Tamale, een stad van ruim een half miljoen mensen in het noorden van Ghana. Een aantal dingen viel meteen op. De stad was schoner en georganiseerder vergeleken met Kumasi en Accra; en het klimaat is droger en heter overdag (37 graden Celsius), maar koeler 's avonds. Ik had al snel last van droge lippen. Het landschap was ook anders; veel minder groen en veel zand en stof! Het grootste deel van de bevolking is moslim en dat was meteen te zien aan de kleding van veel mensen en aan de minaretten van de moskeeën. In Tamale heb ik een beetje rondgelopen, langs de Central Shi'a Moskee en vooral op de markt waar ik, zoals gebruikelijk, in gesprek raakte met de mensen. Bij het Cultural Centre kon ik een dansgroep bewonderen terwijl ze aan het oefenen waren. De groep speelde en danste 'Pacha' en 'Agbeko', twee culturele dansen uit het noorden van Ghana.

Mijn laatste stop in Ghana, voordat ik naar Accra terugkeerde, was het Mole National Park. Onderweg naar het park reed ik langs verschillende kleine dorpjes met lemen hutjes en zonder elektriciteit. Wel hadden alle dorpen een pomp waar men water kan halen. Sommige dorpen hadden wel elektriciteit en zelfs mobiel bereik. 's Ochtends in het nationale park werd ik vroeg wakker en ging ik samen met een gewapende gids en andere bezoekers op wandelsafari. We zagen olifanten, antilopen, veel vogels en krokodillen. Ook bracht ik een bezoekje aan het dorpje Larabanga, net buiten het park. Hier staat de oudste moskee van het land, gebouwd in 1421 en hij bestaat geheel uit modder, bedekt met cement voor een betere bescherming. Een van de dorpsbewoners liep met mij rond en vertelde over de geschiedenis van de moskee en van het dorp. Ghana was een geweldige ervaring, in alle opzichten! Ik hoop er ooit nog een keer te komen. Heel veel overeenkomsten met Curaçao waren er echter niet. Wel kon ik in de muziek enkele ritmes horen die een beetje op Curaçaose ritmes leken en bij sommige maaltijden waren er ook enkele overeenkomsten. Het is best lang geleden sinds de laatste slavenschepen uit Ghana en omgeving op Curaçao aankwamen en ik denk dat de Curaçaose cultuur zich onder meer door immigratie op een andere manier verder ontwikkeld heeft, vandaar dat er weinig overeenkomsten zijn.

Na Ghana bleef ik nog een weekje in Nederland voordat ik aan boord ging, richting het oosten!

Kintampo-watervallen.

Food for thought.

Zorgen voor balans

De feestdagen in december zijn voorbij. U heeft 5 à 6 weken om bij te komen voordat er weer vieringen komen... carnaval! Die viering duurt ook een paar weken.

Tekst: **Miriam de Windt**

U kunt twee dingen doen. 1. Niet meedoen met de festiviteiten en u strikt aan uw voedingsregime houden. Of... 2. Wel meedoen (in zekere mate, niet à la 'los laga bai') en snel zorgen voor balans. Bijvoorbeeld in de vorm van heldere soep.

Deze soep is wel hoog in cholesterol en natrium (zout). Goed is dat de soep veel ijzer en vitamine C bevat en weinig caloriën.
Cholesterol: afkomstig van de vis en de gemengde zeevruchten. U kunt de zeevruchten achterwege laten om de hoeveelheid cholesterol in het recept te verminderen. In plaats van 64 procent cholesterol van uw dagelijkse behoefte, krijgt u dan ongeveer 20 procent naar binnen. Deze soep is natuurlijk wel smakelijker met de zeevruchten. U dient er dan voor te zorgen dat u de rest van de dag geen dierlijke voedingsmiddelen meer eet. Hierdoor blijft het bij de 64 procent van uw DAH.
Natrium: Het is moeilijk om een lekkere soep te maken zonder bouillon of zout. U kunt er altijd voor kiezen om geen extra zout te gebruiken naast de bouillon. De voedingsmiddelenindustrie heeft er sinds jaren voor gezorgd dat wij gewend zijn geraakt aan de zoute smaak. De kunst is om te ontwennen. Ook voor een soepje. Minder zout hoeft niet te betekenen minder smaak.

Miriam de Windt is diëtiste en natural nutritionist.
T 889-1788
C 520-6932

IJzer: Afkomstig van de vis, de zeevruchten, de groenten (ui, tomaat, wortel, zoete aardappel, aardappel, paprika) en cilantro. Een soepje met groenten is altijd goed. Groenten verhogen altijd de voedingswaarde van gerechten. Om zoveel mogelijk de voedingswaarde van de groenten te waarborgen, dient deze soep kort te worden gekookt. Zorg voor hete bouillon. Na het roerbakken van de groenten, hete bouillon toevoegen om snel de groenten te laten garen.
Vitamine C: De paprika, tomaat, zoete aardappelen en de limoen zijn de leveranciers van vitamine C in dit recept. Hitte vernietigt echter de werking van vitamine C. Hier geldt dan ook... kort koken.
Dat deze soep weinig calorieën bevat is een zeer goede eigenschap. Soep is een uitstekende maaltijd voor een balansdag. Zeker na feestdagen. Voor een geslaagde balansdag heeft u maaltijden nodig met veel goede voedingsstoffen en weinig calorieën en weinig koolhydraten. Deze soep is hiervoor geschikt.
Afhankelijk van hoeveel kerstdiners en etentjes u in december heeft gehad, kunt u zelf bepalen hoeveel balansdagen u nodig heeft. Gedurende januari... twee balansdagen per week?

Balansdagen

Een goed voornemen is om balansdagen in uw voedingspatroon op te nemen. Bij feestdagen, vieringen en vakanties valt het bijna niet te voorkomen dat u meer eet en drinkt. Gerechten en drankjes zijn anders en ook de tijdstippen van eten en drinken liggen anders. Bij feestdagen en als u op vakantie bent gebeurt dit zelfs verschillende dagen achter elkaar.
Gezien dit feit, is het een idee om balansdagen op regelmatige basis te introduceren. Op een strenge balansdag eet u minder/geen koolhydraten, weinig/geen dierlijke eiwitten, vetarm en suikervrij. Afhankelijk van eventuele klachten ook minder/geen zout noch scherpe specerijen. Balansdagen kunnen ervoor zorgen dat de overschotten uw gezondheid niet achteruit laten gaan en dat u uw gewicht beter kunt handhaven. Heldere soepen, rauwkostsalades, fruit, verse vruchtensappen, smoothies en kruidenthee zijn de 'go to'-verstrekkingen voor balansdagen.
Ik wens u het allerbeste voor 2015. Moge alle voornemens zoals u ze bedoeld heeft, met de daarbij behorende discipline plaatsvinden. Zeker voor wat betreft uw gezondheid, want daarvan heeft u er maar één.

Voedingswaarde voor 1 portie:

Voedingsstoffen	Hoeveelheid	% DAH
Calorieën/ kJoules	284/ 1193	14%
Natrium	1281 mg	64%
Eiwitten	29 g	29%
Kalk	93 mg	13%
Vetten	9 g	5%
IJzer	4,4 mg	29%
Verzadigde vetten	5 g	5%
Vitamine A	290 mcg	36%
Cholesterol	177 mg	64%
Vitamine B1	0,11 mg	11%
Koolhydraten	16 g	6%
Vitamine B2	0,06 mg	5%
Voedingsvezels	3 g	10%
Vitamine C	36 mg	52%

De percentages zijn berekend op basis van 2000 calorieën (8400 Kjoules) per dag, voor een gezonde volwassene.

Kook mee met May.

Vissoep met verse peper

Ingrediënten:
3 eetlepels gewone olijfolie
1 ui, schoongemaakt en heel fijn gesneden
4 tenen knoflook, schoongemaakt en fijn gehakt
1/2 à 1 promèntè, pitjes verwijderd, heel fijn gesneden
1/2 eetlepel zoete paprikapoeder
1/4 rode paprika, zonder zaadlijsten en pitten, heel klein gesneden
1 kleine wortel, schoongemaakt en geraspt
3 tomaten, schillen en pitten verwijderd, klein gesneden
4 cups zelf gemaakte visbouillon
1/2 cup droge witte wijn
1 laurierblaadje
zout en vers gemalen zwarte peper
1 moot dradu, vellen en graten verwijderd
1 pond gemengde zeevruchten.
1 kleine aardappel, geschild en gekookt
1 kleine zoete aardappel, geschild en gekookt
1/2 cup fijn gehakte blaadjes cilantro
1 limoen

Bereidingswijze:
De olie verhitten in een soeppan met dikke bodem.
De ui doorschijnend bakken, de knoflook, promèntè, paprika, verse paprika en wortel toevoegen, al roerend bakken.
De tomaten, bouillon, wijn en laurier toevoegen.
Afmaken met zout en peper.
De soep aan de kook brengen, vuur temperen en op een klein pitje 20 minuten laten pruttelen.
De vis, de gemengde zeevruchten en de aardappelen toevoegen.
Even doorkoken tot alle vis van kleur is veranderd (hoogstens 3 à 5 minuten).
Met cilantro en uitgeperste limoen serveren.

Eet smakelijk,
May

Medardo de Marchena

Caribische hit geschreven

Razia op Curaçao, 10 mei 1940. De meeste gearresteerden brachten de volgende vijf jaar door in het inteneringskamp op Bonaire.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog ontstond op Bonaire een lied in het Papiaments, dat in populariteit alle andere liederen overtrof die er in die taal waren. Ook nadien werd geen liedtekst zo breed bekend als dat waar Medardo de Marchena voor tekende: 'Esta dushi!' (Hoe verrukkelijk). In de vrije vertolking van de Portoricaanse zanger Daniel Santos en onder de titel 'Bula waya' (De omheining over) werd het decennialang door de hele Caribische regio ten gehore gebracht.

Tekst: **Aart G. Broek**

De Marchena uitte in dit lied op beeldende wijze zijn verlangen om in de armen van een bekoorlijke Bonaireaanse vrouw te worden gesloten. Ai para tras di waya / m'a mira un mosa / su kara ta bunita /su kurpa tin kolebra (Vanachter de omheining / zag ik een jonge vrouw / ze heeft een pracht gelaat / en wiegt met haar lijf) Esta dushi, esta dushi / esta dushi bo ta! (Verrukkelijk, verrukkelijk / wat ben je toch verrukkelijk).
De beoogde vereniging liet zich niet gemakkelijk realiseren. Een politiewacht en prikkeldraad vormden de onneembare hindernissen van het interneringskamp waarin De Marchena zat opgesloten.

Staatsgevaarlijk

Toen op 10 mei 1940 ook voor het Koninkrijk der Nederlanden daadwerkelijk de Tweede Wereldoorlog uitbrak, werden op Curaçao tientallen mensen met een Duitse achtergrond opgepakt. In een brief van de toenmalige gouverneur G.J.J. Wouters aan de Nederlandse minister van Koloniën in Londen, werd met enige tevredenheid verteld dat de 'politie in den nacht van 9 op 10 mei binnen 3 uur (…) in totaal 202 personen arresteerde.' Hiertoe behoorden mensen die al lang en breed een plaats in de eilandelijke samenleving hadden veroverd, zoals de fotograaf Fred Fischer en de arts dr. J. Benesch, maar beiden geboren in het door Duitsland geannexeerde Oostenrijk. Duitse en Oostenrijkse joden die op het eiland vertoefden, werden die nacht eveneens van hun bed gelicht. Zo ook de Curaçaoënaar Medardo de Marchena, zij het niet vanwege zijn land van herkomst of vermeende NSB-sympathieën, maar vanwege zijn 'staatsgevaarlijk' gedachtegoed.
Evenals het merendeel van de anderen die waren opgepakt, bracht De Marchena de daarop volgende vijf jaar door in het interneringskamp op Bonaire. In 1939 waren de eerste voorbereidingen getroffen voor het inrichten van het kamp vlak bij de hoofdplaats van het eiland, Kralendijk (Playa), direct aan de kust.
"Bij het uitbreken van de oorlog lagen de lijsten van te interneren personen keurig klaar", zo herinnerde zich H. Kromhout, toentertijd secretaris van het Openbaar Ministerie waar procureur-generaal mr. TH. van der Laan de scepter zwaaide. "De inlichtingendienst had goed werk verricht", zo memoreerde Kromhout in een gesprek dat ik in 1996 met hem had. "We wisten ook dat de oorlog voor Nederland op het punt van uitbreken stond. De gecodeerde boodschappen vanuit het Duitse consulaat in Caracas naar de Duitse diplomatieke vertegenwoordiger hier, de heer C. Fensohn, werden onderschept en konden worden ontcijferd. Uit die boodschappen hebben we kunnen opmaken, dat de inval van de Duitsers in Ne-derland enkele malen was uitgesteld."

Opruiend

Dit enthousiasme voor de recherche en inlichtingendienst van de politie mag wel enigszins worden getemperd waar het De Marchena betreft. Gezien de stukken die inmiddels toegankelijk zijn, ogen de redenen voor zijn vijfjarige internering magertjes.
Pedro Pablo Medardo de Marchena was de buitenechtelijke zoon van een Joodse man bij een Afro-Curaçaose vrouw, die werd geboren op 29 juni 1899. Hij groeide op onder de hoede van zijn moeder, maar de opvoeding werd emotioneel en financieel gesteund door zijn vader Benjamin Abraham de Marchena. Van hem kreeg hij ook de achternaam, wat niet vanzelfsprekend was. Zijn vader begeleidde hem waarschijnlijk op de weg naar zelfstandig zakenman. Vlak na de Eerste Wereldoorlog, in 1919, bezocht hij de Verenigde Staten om lopende transacties van een overleden Curaçaose zakenman af te handelen.

Het is aannemelijk dat hij daar kennis nam van de ideeën van de activist Marcus Garvey, die grote onrust verwekte. Garvey was geboren in Jamaica maar werd vooral actief in de Verenigde Staten. Verder was De Marchena 'an ardent reader of the American Freeman', zoals hij zelf schreef in een brief

vanachter de omheining

van 8 november 1943 aan de gouvernementspsychiater dr De Regt. Deze oudste geïllustreerde Afro-Amerikaanse krant was voor De Marchena 'an organ for the man who (dares) to know, and the only paper independent from the advertisers' will and wishes, so far I have ever seen.'
In 1929 publiceerde De Marchena een fel antikoloniale en antikatholieke brochure: Ignorancia of Educando un Pueblo. Zijn denkbeelden in dit Papiamentstalige schotschrift over 'onwetendheid' zijn zeker aan die van de Garvey en aan de American Freeman ontleend. Hij vervolgde zijn kritiek in drie 'Carta pastoral' - losse vellen herderlijk schrijven - en in enkele artikelen in het periodiek de Onpartijdige. Deze stukken doen in felheid niets onder voor zijn bekendere geschrift over 'Onwetendheid of de opvoeding van een volk'.

Rassenvraagstuk

De Marchena nam behalve de missie en het koloniale bestuur, eveneens de macht van de oliemaatschappij op de korrel. Hij verdedigde bovendien het antimilitarisme. Constan Casiano, lid van de inlichtingendienst, vertaalde ten behoeve van de procureur-generaal onder meer De Marchena's artikel 'Entre pueblo i gobiernu', dat in de Onpartijdige van 15 februari 1933 verscheen. 'Welk volk met een vrijheidsbeginsel kan dulden dat een maatschappij die belas-tingvrij is, de arbeiders een miserabel loon betaalt en haar olie tegen hooge prijzen blijft verkoopen, (...) ? Welk volk van ambitie kan voldaan zijn, terwijl het ziet dat onkundige vreemdelingen van de royale voorrechten genieten en het zelf honger of een zeer gebrekkig bestaan moet lijden? Wie kan anders beweren, dat vliegtuigen, kanonnen, geweren, revolvers, bommen, granaten en gifgassen geen verdedigings- of verzetswapens zijn der beschaving?'
De Marchena's teksten waren uitzonderlijk felle uithalen in de eilandelijke samenleving, en bereikten meer mensen dan de bestuurlijke, kerkelijke en industriële elite lief was. In een notitie aan de minister van Koloniën merkte gouverneur Van Slobbe op, dat blijkt 'dat een deel der gekleurde bevolking zeer gevoelig is wat betreft de positie die het inneemt. Vooral onder de jongeren is een geest van zelfbewustheid vaardig. Onverantwoordelijke elementen, die onrijpe denkbeelden betreffende rassenvraagstukken en sociale verhoudingen bezitten, trachtte bij voorkomende gelegenheden vat op de massa te krijgen.'
Deze ontwikkelingen werden met aandacht gevolgd door de Nederlandse landvoogd, de procureur-generaal en de kleine inlichtingendienst van het korps politie. Het verloop van De Marchena's protest is tekenend voor de wijze waarop de elite de potentiële bedreiging van hun macht streng de kop indrukte. Voor dissonante geluiden was geen plaats in de eilandelijke samenlevingen van het midden van de twintigste eeuw, al helemaal niet gedurende de Tweede Wereldoorlog.

Vervolgen

De Marchena bracht geen loftuitingen omtrent de waardevolle bijdragen van de missie aan het ontwikkelen van het Afro-Antilliaanse volk. Integendeel, in het schotschrift staat onder veel meer: 'Wie is er schuldig aan het ontbreken van onze Afro-Curaçaose mensen in de hogere maatschappelijke posities (dat wil zeggen als arts, advocaat, rechter, ingenieur, enzovoorts; agb), die zo hard nodig zijn om het zwarte ras aanzien te geven? Die blanke mannen met blauwe ogen, die op vrouwen lijken door hun manier van kleden, die zowel Rome als Nederland als vaderland hebben. Zij zijn schuldig aan de achterlijke toestand van Curaçao, terwijl de gekleurde bevolking nu al bijna vier generaties van de afschaffing van de slavernij geniet.'
De Marchena uitte onverholen beschuldigingen van Nederlandse koloniale overheersing. Die manifesteerde zich in de missie, in bestuur en - toen nauwelijks eerder gehoord - in de industriële grootmacht, de raffinaderij. Er is in 1933 serieus overwogen, naar aanleiding van het artikel waaruit werd geciteerd, De Marchena strafrechtelijk te vervolgen. Hier werd van afgezien, daar 'de thans ter beschikking staande strafbepalingen van zoodanigen aard zijn', zo liet de procureur-generaal aan de gouverneur weten, 'dat de kans van slagen eener strafvervolging zeer gering geacht moet worden, terwijl de mislukking daarvan uit een oogpunt van Gezag zeer zeker vermeden dient te worden.'

Internering

De opstelling van De Marchena werd echter niet vergeten. Integendeel, hij bleef gevolgd worden, en bij het uitbreken van de oorlog stond hij op de lijst van mensen die geïnterneerd dienden te worden. In de documenten die bewaard zijn gebleven worden De Marchena in ieder geval geen uitgesproken pro-Duitse sympathieën verweten.
Mede op basis van informatie die leden van de recherche-inlichtingendienst hadden verstrekt, constateerde de procureur-generaal: 'De Marchena is net een ratelmachine, die onophoudelijk doorratelt, gooit van alles door elkaar, bekritiseert iedereen en alles, doet steeds een beroep op andere landen waar alles gezegd en geschreven mag worden (...), is door dit hopeloos geklets lastig voor zijn onmiddellijke omgeving. Het was derhalve begrijpelijk, dat De Marchena bij het uitbreken van den oorlog uit deze samenleving werd verwijderd, daar deze man als gevaarlijk voor de rust en algemeene veiligheid diende te worden beschouwd.'
Een inspecteur en een hoofdinspecteur hadden De Marchena gekwalificeerd als 'querulent en eigenzinnig' respectievelijk als 'een zwetser en praatjesmaker, die niet beseft hoeveel kwaad hij door zijn geklets kan veroorzaken.' De procureur-generaal citeerde deze diskwalificaties instemmend, maar hij liet een psychologisch verslag van een specialist van de gouvernementsgeneeskundige dienst buiten zijn verslaggeving.

De psychiater keek geheel anders tegen De Marchena aan. Hij kon slechts constateren dat De Marchena 'niet zenuwziek (is) wel zenuwachtig, indien er geen andere redenen dan de in het dossier genoemde voor zijn interneering zijn, is zijn toenemende prikkelbaarheid verklaard en gerechtvaardigd.'

De relativerende woorden van de medisch specialist waren onvoldoende om De Marchena gedurende de oorlog ongehinderd uit de omheining te laten stappen. Zijn lied nam de hindernis wél probleemloos en begon al tijdens de oorlog aan zijn triomftocht. Toen de staat van oorlog werd opgeheven in mei 1945, werd aanstonds geconcludeerd dat de geïnterneerden 'geen reëel gevaar opleveren voor de veiligheid van den staat, of op openbare orde en rust' en dus op vrije voeten gesteld behoorden te worden.
Enkelen vestigden zich voorgoed op Bonaire, dat nu betreden kon worden zonder de onneembare hindernissen van prikkeldraad en politiewachters. De Marchena was een van hen: hij trouwde er met zijn Bonaireaanse geliefde. Opruiende geschriften zijn er van zijn hand niet meer verschenen of het zouden de speeches moeten zijn, die hij als tekstschrijver af en toe voor lokale politici schreef.

Hij overleed op 15 mei 1968, zonder ooit een cent voor zijn Caribische hit te hebben ontvangen. Zelfs Daniel Santos wist toen nog niet dat Medardo de Marchena de schrijver van 'Bula waya' was.

Het terrein van het interneringskamp werd het eerste grote hotel van Bonaire. Het is nu hotel Divi Flamingo. Foto Aart G. Broek

De Security Agent in vogelvlucht

In de Arubaanse financieringspraktijk waarbij het gaat om aanzienlijke, te financieren bedragen, die gelet op de magnitude en/of appetite van de kapitaalmarkt niet bij één financier kunnen worden ondergebracht, wordt regelmatig in syndicaatsverband gewerkt. Aan een dergelijk syndicaat participeren meerdere financiers. Deze financiers bedingen in de praktijk het recht om de participatie aan de betreffende financiering door te verkopen, zulks onder van te voren overeengekomen voorwaarden.

Tekst: **Mildred G.M. Schwengle**

Vestiging van gezamenlijke zekerheidsrechten (te denken valt aan het pandrecht, het hypotheekrecht en de fiduciaire eigendomsoverdracht tot zekerheid) ten behoeve van een dergelijke groep (wisselende) financiers kan in de praktijk juridische complicaties opleveren indien bijvoorbeeld daarmee een eenvoudige gemeenschap zou ontstaan.

Titel 3.7 BW (eenvoudige gemeenschap) bevat dwingend recht dat in voorkomende gevallen niet overeenstemt met de wensen van de syndicaatsleden/financiers en verband houden met het volgende:
- krachtens artikel 3:178 BW hebben de deelgenoten het recht om te allen tijde verdeling van de gemeenschap te vorderen, dit kan slechts contractueel worden uitgesloten voor maximaal 5 jaar;
- eveneens hebben de schuldeisers van de syndicaatsleden de bevoegdheid om zich op het aandeel van hun schuldenaar in de gemeenschappelijke goederen te verhalen ex art. 3:175 BW (alleen relevant indien sprake is van voor overdracht vatbare goederen);
- de rechter kan desgevraagd op de voet van art. 3:168 BW een bestaande beheersregeling wijzigen of buiten werking stellen.

Eén of enkele syndicaatsleden kunnen in voorkomende gevallen 'dwars gaan liggen'. Veelal wordt dit voorkomen door de bevoegdheden tot uitwinning over te hevelen naar een separaat rechtssubject, de zogenaamde Security Agent, die (gemachtigd) rechthebbende is van de zekerheidsrechten die in het kader van de financiering zijn verstrekt. De syndicaatsleden gaan een overeenkomst aan met de Security Agent waarin de rechten, de verplichtingen en de bevoegdheid van de betreffende partijen worden neergelegd.
Het gebruik van een Security Agent heeft in het algemeen de volgende hoofdfuncties. Ten eerste wordt op deze wijze bewerkstelligd dat geen eenvoudige gemeenschap ontstaat en de daaraan verbonden complicaties worden voorkomen. Ten tweede wordt op deze wijze bewerkstelligd dat de zekerheidsrechten in economische zin strekken ten behoeve van zowel de huidige als eventuele toekomstige syndicaatsleden/financiers.
Uit de praktijk en de literatuur vloeien verschillende oplossingen voort teneinde te ontkomen aan toepasselijkheid van titel 3.7 BW.
Te denken valt aan de volgende constructies de borgtochtconstructie; actieve hoofdelijkheidsconstructie, / joint creditorship; securitisatiestructuur; parallel debt constructie.

Borgtochtconstructie
Bij deze constructie staat de Security Agent borg voor de vorderingen van de financiers op de kredietnemer. De zekerheden worden gevestigd op de (regres)vorderingen van de borg op de kredietnemer. Wanneer de kredietnemer tekort schiet, kunnen de financiers zich op de Security Agent verhalen, waarna deze de zekerheden op de regresvordering op de kredietnemer kan uitwinnen.
Een mogelijke complicatie is evenwel dat de financiers de Security Agent, in het geval dat deze door de financiers wordt aangesproken, zullen moeten voorfinancieren alvorens de Security Agent kan betalen. In de literatuur wordt aangegeven dat deze constructie niet werkt in geval van faillissement, omdat de subrogatie- of regresvordering ontstaat na aanvang van het faillissement.
Eveneens wordt deze constructie geacht complex te zijn indien er nieuwe schuldeisers bijkomen, immers de Security Agent zal zich ook borg dienen te stellen ten aanzien van de nieuwkomers.

Hoofdelijkheidsconstructie
Ook de constructie waarbij de Security Agent naast elke financier hoofdelijk schuldeiser wordt, biedt een oplossing.
Een mogelijk probleem is echter wel dat bij de actieve hoofdelijkheidsconstructie de toepasselijkheid van de gemeenschapsregels niet geheel wordt uitgesloten; deze zijn immers toepasselijk via de artikelen 6:15 en 6:16 BW.

Securitisatiestructuur
Er kan eveneens gekozen worden voor een securitisatiestructuur waarbij de vorderingen van het syndicaat worden overgedragen aan een special purpose vehicle. Indien de Security Agent als special purpose vehicle gaat optreden, zal de Security Agent de overname van de vorderingen moeten financieren door het aantrekken van gelden uit de markt. Gesteld kan worden dat de Security Agent hierdoor in feite zijn oorspronkelijke rol van 'service provider' overstijgt.

Parallel debt constructie
Bij de parallel debt wordt in het algemeen een individuele zelfstandige vordering van de Security Agent op de debiteur gecreëerd waarvan het bedrag gelijk is aan de bedragen van de vorderingen van de financiers. Aldus wordt de Security Agent in voorkomende gevallen niet medeschuldeiser maar rechthebbende van een nieuwe, zelfstandige vordering die gedekt wordt door het ten gunste van hem gevestigde zekerheidsrecht.
Het voorgaande behelst slechts een in vogelvlucht gegeven algemene schets van de Security Agent en is aldus geen uitputtend juridisch exposé van deze in de financieringspraktijk regelmatig voorkomende figuur.

Mildred G.M. Schwengle is advocaat en partner bij HBNLaw in Aruba.

Puzzels.

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL
1 vazal, **5** gedroogde vis, **9** een beetje, **10** bestuurder in naam van anderen, **11** versteende moeder, **12** herberg (lt.), **16** cabaretonderdeel, **19** naturist, **22** boeventaal, **23** vogelvrij verklaarde, **26** onderzoek naar het goudgehalte, **30** levendig (muz.), **33** eenjarig dier, **34** Aziatisch land, **35** alcoholische drank, **36** geheugenverlies, **37** plaats in Canada.

VERTICAAL
1 kruiderij, **2** lofrede, **3** wijnsoort, **4** op het kantje, **5** beroemdheid, **6** tweetenige luiaard, **7** sigarettenpapier, **8** soort tarwe, **13** omslagdoek, **14** gouden tiendollarstuk, **15** tussen (Latijn), **17** biljartstok, **18** belasting voor het gebruik van een weg, **20** van het, **21** groente, **23** muziekdrama, **24** reusachtige figuur, **25** gewoon, **27** eenvoudig, **28** sleeën, **29** Amerikaanse staat, **31** gast, **32** plaats in België.

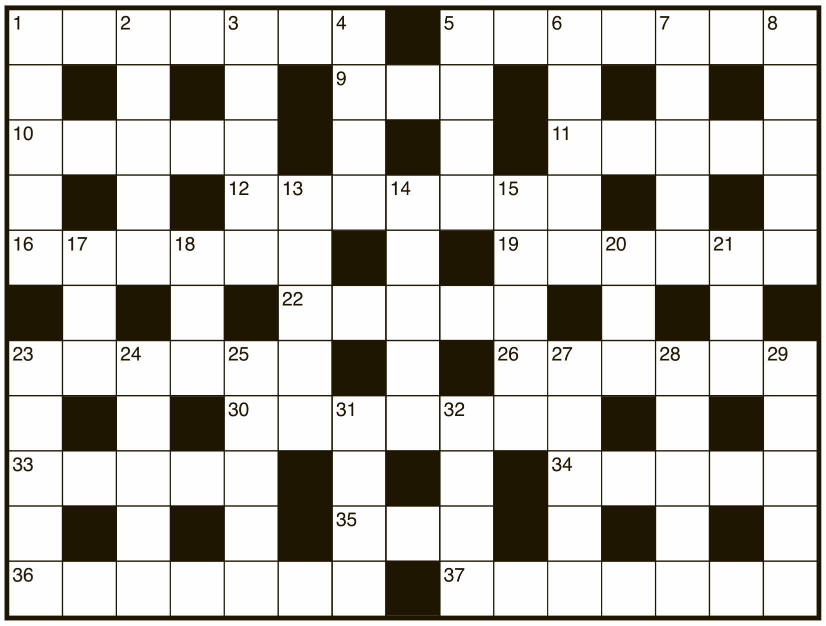

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

W. Smit
Boonchi Strenastraat 8
Aruba

A. Th. Hoyer-Achong
Seru Loraweg 34
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2 tijdens kantooruren. Bonaire: Shon Ma Carolina, Kaya Nikiboko Noord 18.

Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744.

SUDOKU

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

LIGHT

5	9		3					7
			1	9		3		
7	3					8	4	
	6	2	5		4			
					2		8	4
8								1
6					9	4	5	
	2	5		7		1		
			2			7	9	

HEAVY

3		4						
				8		2		7
	9	8						
6	5	3					2	
							4	
			1					
	4		5					
7					3	6	5	1
8				7				

ZWEEDSE PUZZEL

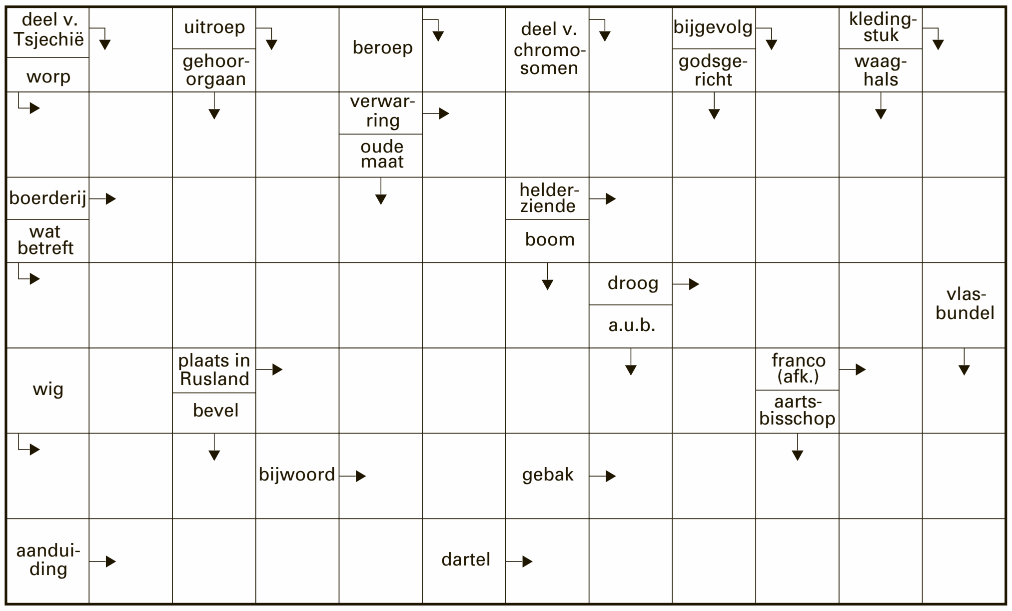

CRYPTOGRAM

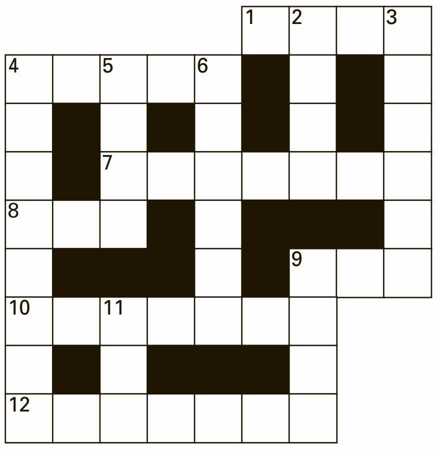

HORIZONTAAL:
1. Die geef ik aan de baby als ik de zaak oplicht! (4); **4.** Per vergissing als eerste voor de televisie (5); **7.** Enkel diner (7); **8.** Een hond gaat eraan voor z'n gewicht (3); **9.** Liever lof (3); **10.** Geestelijke die zich de maaltijd liet smaken (7); **12.** Dat moet u doen als ze u treiteren (7).

VERTICAAL:
2. Zo geweldig is een dubbele noot niet (4); **3.** Die sportman brengt muziek ten gehore (6); **4.** Door naderen een kleur krijgen (8); **5.** Grappige bolletjes (4); **6.** De Spaanse heeft een beetje weg van de barones (6); **9.** Voer langs de Engelse E–10 (4); **11.** Titel van de bank (1,1,1).

WOORDZOEKER

D	V	A	L	S	S	P	E	L	E	R	N	V
R	R	IJ	A	I	C	I	A	I	O	A	O	H
U	M	V	N	N	T	H	F	S	G	E	R	U
K	I	O	O	N	K	A	U	O	S	A	N	I
C	D	T	E	L	R	L	B	L	K	E	E	S
A	P	T	B	G	B	O	E	O	D	G	N	A
B	N	O	O	L	T	R	G	D	N	I	A	D
I	A	N	C	E	I	R	E	A	I	R	G	R
N	T	V	L	H	A	N	G	N	T	N	E	E
E	R	O	IJ	C	E	R	K	S	G	E	G	S
T	I	O	B	S	E	R	V	E	R	E	N	S
V	U	R	N	E	K	A	IJ	R	R	N	N	I
L	M	Z	N	E	D	E	R	L	A	N	D	S
I	A	I	B	E	L	E	G	E	R	I	N	G
E	R	E	R	F	L	A	T	E	R	R	A	S
S	M	N	G	I	E	C	H	E	L	A	A	R

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

AANKLEDING
AARTSVADER
ADONIS
BELEGERING
CARGO
DRUKCABINE
ERFLATER
ETNOGRAFIE
GIECHELAAR
HALEN
HUISADRES
IJSKEGEL
INTENTIE
LOENS
NATRIUMARM
NEDERLANDS
NEERGANG
NETVLIES
NORNEN
OBSERVEREN
ONVOORZIEN
PASSEND
POCHERIJ
ROGATE
SCHULDIGE
SISSER
SOLODANSER
TERRAS
TOBOGAN
UITBLINKER
VALSSPELER
VIOLET
VOLBRENGEN

© Puzzelland/150110

OPLOSSINGEN VORIGE KEER

Light

9	4	3	7	1	2	5	8	6
7	6	8	3	4	5	1	9	2
2	5	1	6	8	9	7	4	3
3	2	7	5	6	4	8	1	9
5	1	9	2	3	8	6	7	4
6	8	4	1	9	7	3	2	5
4	7	2	8	5	3	9	6	1
1	9	5	4	7	6	2	3	8
8	3	6	9	2	1	4	5	7

Heavy

4	1	8	5	2	9	7	6	3
7	3	2	4	6	1	5	9	8
5	6	9	7	8	3	1	4	2
1	8	4	6	7	2	9	3	5
3	2	6	9	1	5	4	8	7
9	7	5	8	3	4	6	2	1
2	5	1	3	4	6	8	7	9
6	9	7	2	5	8	3	1	4
8	4	3	1	9	7	2	5	6

Cryptogram:
Horizontaal: 1. Ober; 4. gokje; 7. uitslag; 8. dar; 9. kan; 10. rijbanen; 12. niksnut.
Verticaal: 2. Bril; 3. raggen; 4. goederen; 5. kuur; 6. extern; 9. knot; 11. bak.
Woordzoeker:
IMPORTANT

Zweedse puzzel

■	G	■	G	■	A	■	E	■	M	■	E
R	E	D	E	■	M	Ÿ	L	P	A	A	L
■	L	A	S	S	O	■	K	R	A	M	P
B	E	T	A	L	E	N	■	E	L	F	■
■	E	■	R	E	B	E	L	S	■	O	K
A	R	C	■	M	E	■	E	T	E	R	Ÿ
■	D	R	O	P	■	V	O	O	R	A	F

Prijspuzzel

R	A	I	■	F	A	B	R	I	E	K	■	S	O	U
A	■	N	E	E	F	■	O	■	L	U	I	T	■	L
D	W	Z	■	Z	W	I	E	P	E	R	■	E	E	A
J	E	E	P	■	A	■	P	■	V	■	T	U	B	A
A	R	T	I	E	S	T	■	O	E	F	E	N	E	N
■	K	■	Q	■	■	A	A	R	■	■	K	■	N	■
S	L	E	U	T	E	L	■	K	W	E	S	T	I	E
T	U	B	E	■	T	■	L	■	O	■	T	A	S	T
R	I	B	■	T	H	E	A	T	E	R	■	A	T	A
A	■	E	C	H	O	■	C	■	D	A	A	R	■	G
K	A	N	■	E	S	T	H	E	E	T	■	T	E	E

'Zorg voor moeder'

Naam: Doc (Ruth) Alexander
Komt uit: Amsterdam
Business or Pleasure: 'Eigenlijk business'
Aantal dagen: Onbekend
Verblijft bij: Moeder

Tekst en foto: **Marja Berk**

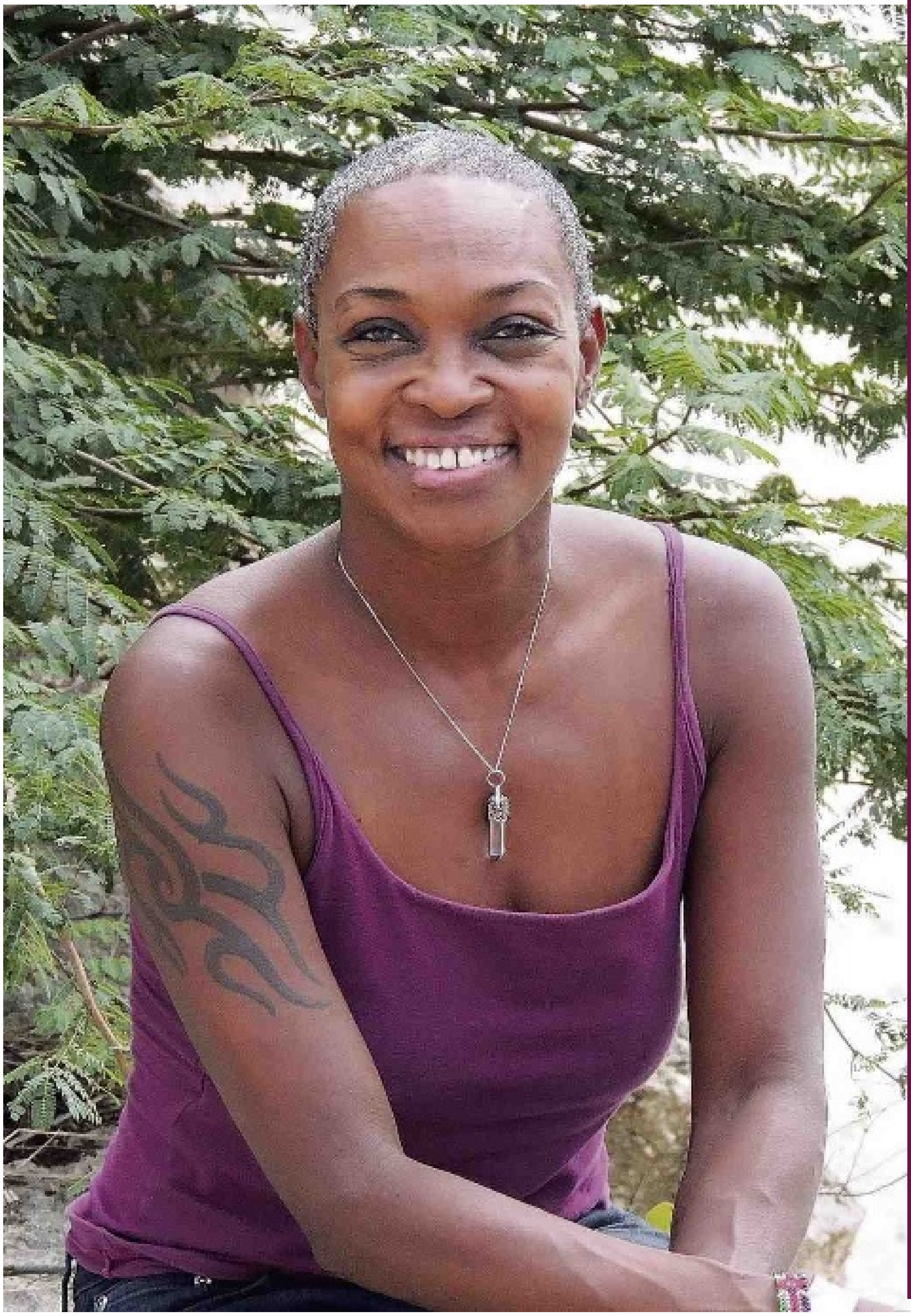

Bestemming Curaçao

Waarom dat weifelende 'eigenlijk business'? "Tsja", begint Doc, "ik ben hier geboren en mijn moeder woont nog hier. Ze heeft sinds kort grote gezondheidsproblemen en omdat ik geen broers of zussen heb, ben ik naar het eiland gekomen om haar te verzorgen. Eigenlijk wil ik haar meenemen naar Nederland, maar dat wil ze niet. Ze zat hier wel in een verpleegtehuis maar dat beviel ons beiden niet, dus nu is ze weer thuis."
Dat wordt dus nog even tobben om te kijken hoe dit opgelost kan worden. Op haar achttiende verhuisde Doc naar Nederland om er fysiotherapie te studeren en werkte daarna in een revalidatiecentrum. "Ik vond het helemaal niks", lacht ze, "en kwam er vreemd genoeg achter dat ik het helemaal niet prettig vond aan andere mensen te zitten. Ik ben goed in mijn vak, maar help liever mensen waar ik iets mee heb. Familie en vrienden bijvoorbeeld."
Omdat ze op Curaçao danslessen had gevolgd bij Sentro Pro Arte, kwam ze in Nederland al snel in de muziek- en danswereld terecht. Ze werd ontdekt in een discotheek en dansen werd haar werk. Resultaat: ze zwierf over de hele wereld. "Toen de muziek veranderde en niet meer mijn smaak was, trok ik het niet om daar mijn kunsten op te vertonen. Het genre sprak me niet meer aan en ik ben dus gestopt met dat gedans. Alhoewel ik het nog heerlijk vind om te doen. Op mijn eigen muziek", grinnikt Doc.
Wat is het verschil met Curaçao uit je jeugd en het Curaçao van nu? "Poeh", verzucht ze, "daar moet ik even over nadenken. Oh ja, een van de positieve verschillen vind ik de opknapbeurt van Pietermaai. Geweldig dat mensen zich ervoor inzetten dat deze mooie wijk in ere wordt en is hersteld. Net zoals Scharloo vind ik het een schitterende, authentieke wijk en ik ben echt blij om te zien hoe de wijk is vooruitgegaan." Doc heeft echter ook een negatieve kant gezien: "Ik vind dat de mentaliteit van de locals veranderd is. Mijn mening is dat zij vinden dat het geld maar naar hen toe moet komen! Veel willen ze er niet meer voor doen. Vroeger deden mensen nog moeite voor een klant. Als je een winkel binnenkwam, werd je begroet en gelijk geholpen. Ze probeerden je in de zaak te houden en volgens mij interesseert dat niemand meer. Ik mis de klantvriendelijkheid van vroeger."
Ze vindt het er ook chaotisch aan toe gaan. "Ja, neem het volgende: het huis van mijn moeder zou bijvoorbeeld verkocht moeten worden. Ik neem contact op met een lokale makelaar. De man is makelaar, schilder, elektricien, noem maar op. Helemaal top en alles in één! Ik maak een afspraak met de man. Wat denk je? Nooit meer gezien. Dat bedoel ik dus. In dat kader vind ik de Nederlandse bedrijven hier veel klantvriendelijker en efficiënter werken."
Het verzorgen van haar moeder valt Doc soms zwaar, dus wordt er ook ruimschoots tijd besteed aan de leuke dingen in het leven. Dat betekent uitgaan met haar vrienden op het eiland. "En zwemmen!", roept ze. "Ik probeer elke dag te zwemmen en waar ik ga, mijn bikini gaat mee. Want je weet maar nooit hoe de dag verloopt." In januari of februari hoopt Doc terug te zijn in Nederland. Mét moeder. "Ik kan er even geen exacte planning op loslaten. Er moet nog zoveel worden geregeld en het contact met de instanties in Nederland verloopt ook niet altijd even gemakkelijk in verband met documenten en dergelijke."
Of de verhuizing naar tevredenheid van haar moeder zal zijn, daar twijfelt Doc aan. "Nee, ze woont hier al haar hele leven. Ze wil niet naar de kou en ik kan me dat ook heel goed voorstellen. Als er een goed alternatief op Curaçao op de proppen komt, sta ik daar natuurlijk voor open. Maar ik voel me zwaar verantwoordelijk voor haar en een oplossing moet naar beider tevredenheid zijn. Maar voorlopig zie ik die nog even niet", besluit Doc haar verhaal.